

4. Building Forward Better: Sustainable Recovery in Ukraine [<https://www.iisd.org/publications/brief/building-forward-better-sustainable-recovery-ukraine>] / International Institute for Sustainable Development (IISD). – 2023.

**ІНСТИТУЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ ТУРИЗМУ В
СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА ПОДОЛАННЯ
БІДНОСТІ**

Карманський Андрій Костянтинович

здобувач освітньо-наукової програми доктора філософії за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» кафедри публічного управління та адміністрування Національного лісотехнічного університету України.

Сучасний світ стикається з безпрецедентними викликами: зміна клімату загрожує стабільності екосистем, біорізноманіття скорочується небаченими темпами, а соціально-економічна нерівність продовжує поглиблюватися. У цьому контексті туристична індустрія виступає як своєрідний парадокс - з одного боку, вона є потужним двигуном економічного зростання, що забезпечує мільйони робочих місць і приносить значні доходи, з іншого - неконтрольований розвиток туризму створює значне навантаження на природні екосистеми та призводить до маргіналізації місцевих спільнот і часто стає джерелом екологічної деградації та соціальних конфліктів.

За даними Всесвітньої туристичної організації (UNWTO), туризм забезпечує близько 10% глобального ВВП та кожне десяте робоче місце у світі, що робить цю галузь критично важливою для економічного розвитку багатьох країн [1]. Екологізація туризму через ефективні інституційні механізми може стати ключовим фактором трансформації галузі в напрямі сталості та соціальної

Кафедра публічного управління та адміністрування

інклюзивності. Інституційний підхід дозволяє комплексно розглянути взаємодію формальних і неформальних правил, організаційних структур та механізмів управління, які визначають вектори розвитку туристичної діяльності. Дослідження інституційних механізмів екологізації туризму набуває особливої актуальності в умовах реалізації Порядку денного сталого розвитку до 2030 року, де туризм розглядається як інструмент досягнення множинних Цілей сталого розвитку (ЦСР), зокрема ЦСР 1 - Подолання бідності у всіх її формах та всюди [2].

Інституційні механізми екологізації туризму можна структурувати за кількома ключовими напрямками:

- нормативно-правовий механізм охоплює систему законодавчих актів, підзаконних нормативів, стандартів та регламентів, що регулюють екологічні аспекти туристичної діяльності. Цей механізм включає міжнародні конвенції та угоди (Паризька угода з клімату, Конвенція про біорізноманіття), національне екологічне та туристичне законодавство
- організаційно-управлінський механізм включає систему органів публічної влади, відповідальних за регулювання туристичної діяльності та охорону довкілля, а також координаційні структури, які забезпечують взаємодію між різними рівнями управління та секторами економіки.
- економічний механізм включає систему фінансових інструментів стимулювання екологізації туризму: "зелені" податки, субсидії та гранти для екологічних проектів, пільгове кредитування, системи торгівлі квотами на викиди, плата за екосистемні послуги.
- соціально-партнерський механізм базується на взаємодії державного, приватного та громадського секторів у розробці та реалізації програм сталого туризму. Цей механізм включає різні форми публічно-приватного партнерства, багатосторонні консультаційні платформи, механізми громадського контролю та участі місцевих спільнот у прийнятті рішень щодо туристичного розвитку
- інформаційно-освітній механізм охоплює системи екологічної сертифікації та маркування, освітні програми для персоналу туристичної індустрії,

інформаційні кампанії для туристів, наукові дослідження та моніторинг екологічного впливу туризму.

Зв'язок між екологізацією туризму та подоланням бідності має тісний та водночас складний багатовимірний характер. З одного боку, сталий туризм створює можливості для економічного розвитку депресивних регіонів, генерації доходів для місцевого населення, збереження традиційних форм господарювання та сприяє соціальній інтеграції вразливих груп. Прикладом цього є програми еко-садиб та фермерських господарств у Хорватії, Словенії, Іспанії, де екотуризм став рушійною силою місцевого розвитку. В Україні такі підходи можуть бути адаптовані в Карпатському регіоні, Поліссі та на узбережжі Чорного моря [3 с. 67–75]. З іншого боку, неправильно організований туризм може призвести до поглиблення нерівності та маргіналізації найбільш вразливих груп населення. Феномен "витоку доходів" (leakage), коли значна частина туристичних витрат залишається за межами приймаючої дестинації, обмежує позитивний економічний вплив туризму на місцеві спільноти. За оцінками UNWTO, в країнах, що розвиваються, витік доходів може сягати 40-80% від загального обсягу туристичних витрат [4].

Екологізація туризму в системі забезпечення сталого розвитку та подолання бідності має потенціал стати потужною силою позитивних змін. Туризм може не тільки не шкодити природі, давати роботу бідним людям, використовувати культурну спадщину а й допомагати зберігати та відроджувати її, активно сприяти відновленню природніх ресурсів, підвищувати статус людей та створювати можливості для їх розвитку. Інституційні механізми екологізації туризму - це той інструмент, який може направити величезну енергію туристичної індустрії в конструктивне русло. Ці механізми спрямовані на формування нової моделі управління, у якій сталий розвиток є базовим принципом функціонування держави, бізнесу і громади. Розбудова таких механізмів є передумовою досягнення стратегічних цілей сталого розвитку, підвищення конкурентоспроможності регіонів і зниження рівня бідності.

Список використаних джерел:

1. UNWTO. Tourism and the Sustainable Development Goals: Journey to 2030. Madrid: World Tourism Organization 2023
2. United Nations. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. New York: UN Publications 2015
3. Дутчак О. В. Механізми екологізації туристичної сфери в Україні: виклики та перспективи. Вісник НТУ, №4, 2023 с. 67–75.
4. UNWTO. Tourism and Poverty Alleviation: Recommendations for Action. Madrid: World Tourism Organization 2019

РОЛЬ БІЗНЕСУ У ДОСЯГНЕННІ ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: АКЦЕНТ НА ПОДОЛАННІ БІДНОСТІ

Коновалець Вікторія Романівна

здобувачка освітньо-професійної програми бакалавра за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» кафедри публічного управління та адміністрування Національного лісотехнічного університету України.

Подолання бідності є однією з найважливіших глобальних цілей сталого розвитку ООН. Незважаючи на прогрес у світі, мільйони людей залишаються за межею бідності. Саме бізнес може стати потужним рушієм змін, адже він створює робочі місця, формує економічну стабільність і розвиває соціальну відповідальність. Відповідно, виникає питання – чому подолання бідності – головна ціль №1

Подолання бідності є першою Ціллю сталого розвитку, бо бідність лежить в основі багатьох інших проблем суспільства. Люди, які не мають достатніх доходів